

nevarnost; in kako priprost pripomoček! Bil je samo — plačilni nalog. Pa ne smete misliti, gospod urednik da so mi vso mesečno plačo, vseh 35 gld. odtegnili — a, kaj še! — samo borih 78 gld. so mi odvzeli — in še to v mesečnih obrokih. Dobival sem pač jedno leto namesto po 35 gld. le po 27 gld. na mesec. No, kaj pa je to — s 27imi gld. se ravno tako lahko živi, kakor s 35imi. Vrhu tega pa so mi vendar še napravili neizrečeno veselje takrat, ko so mi čez leto in dan izplačali vseh 35 gld. O kako sem bil vesel! Mislil sem, da so mi že takrat plačo zbolj

A pardon, gospod urednik, kmalo bi bil pozabil na zboljšanje naših plač. To je tisto, o čemur sem hotel Vam takoj od začetka pisati, pa že človeku med pisanjem druge misli v glavo pridejo. To je tisto, kar me je tolikanj v optimizmu utrdilo, da se javno za optimista proglasim, in kar bode — kakor upam — tudi Vašega pesimista spreobrnilo. Meni so dali — če še ne veste — 50 gld. več. Zopet se mi je srce smejalo, ko sem to zvedel. Sedem let sem šele učitelj, pa sem že avanziral od 400 na 450 gld. Hm, če bode to tako naprej šlo, je treba samo še 3×7

t. j. 21 let, pa imam svojih 600 gld. letne plače; veliko več pa še Vi nimate, dasi ste v Ljubljani. Pa to zboljšanje ima nekaj čudnega na sebi — nekaj magičnega. V Ljubljani so pred zboljšanjem izplačali učiteljstvu vsako leto 20.000 gld. sedaj po zbolšanji — a razumite? po zbolšanji — samo 19.300 gld. prihranili so deželi 700 gld. Ni li to čudno? Učiteljstvu se plače zboljšujejo, deželi pa pri tem stotaki prihranjujejo. Boljših časov še ni bilo! — Pri prvi deželni konferenciji, katere prihod se mora prej preračunati po tistih „regeleah“, kakor prihod kake zvezde repatice, bodem jaz predlagal, da vsi okraji zopet vložijo za zboljšanje plač. S tem se bode deželi zopet prihranilo nekaj stotakov, učiteljem se pa bodo plače še bolj „zbojšale“.

Kako mora v tacih okolščinah še kdo biti pesimist? Gospod urednik pridružiti se Vi in Vaš listkar k meni! — Ne veste, kako lepo se meni vse vidi — kako jasna mi je prihodnost, kako prijetno je biti optimist, kako se mi srce smeje!

Da ste mi zdravi! Vaš

Postojinski.

Naši dopisi.

Iz Žabnice. Preteklo leto smo čitali v „Tovariši“ večkrat tarnanje kakega učitelja, kako neradi dajo krajni šolski sveti kaj za šolo, in kako mora učitelj moledovati, preden dobi par krajcarjev, da si omisli potrebno učilo. Da pa, gospod urednik, ne bodete mislili, da so vsi krajni šolski sveti taki, kot oni, ki je celih 96 kr. dal v „proračun“ za učila, hočem Vam imenovati drugega, ki se loči od onega, kakor noč od dneva.

Ta krajni šolski svet, kateri lahko služi mnogim drugim v posnemo, je naš žabniški.

V dokaz naj povem, koliko smo vlani izdali za razna popravila, učila in druge potrebe — nad 200 gld. In vendar ni nihče rekel, da bi bilo preveč. Popravili pa smo tudi šolo, da je videti, kakor nova. Mizar nam je delal celih 12 dni, zidar 14, tesar 2, sobni slikar in njegov pomočnik pa sta se mudila 8 dni, da sta pobarvala učiteljevo stanovanje in prevlekla vso lesenino. Da sta imela tudi kovač in steklar posla, ni mi treba posebej opomniti. Torej smo imeli vse rokodelce, kateri se sploh rabijo pri novih stavbah. To svojo ljubezen do šole pa so Žabničani pokazali že pri ustanovitvi šole. Koliko so morali prositi, koliko zaprek odstraniti, predno so pričeli z zidanjem! Nasprotovalo se je osobito od take strani, od katere bi vsakdo vse kaj drugega pričakoval. A slednjič so vendar zmagali, zidali šolo in še danes radi doprinašajo vsakršne žrtve za njo.

A. Rozman.

Z Dolenjskega. (O ženskih ročnih delih na jednorazrednicah.) Gospod urednik! upam da dovolite tudi meni nekoliko prostora v svojem vrlim listu, za kar Vam bo razen mene gotovo hvaležnih še mnogo mojih tovarišic. O koristi ženskih ročnih del govoriti, bi se reklo nositi rešeta v Ribnico. Za ta pouk je skoro na vseh večrazrednicah dobro preskrbljeno, ker so večinoma nastavljene tudi učiteljice. Drugače je na jednorazrednicah. Vender se je tudi tukaj mnogo zboljšalo v tem oziru tako, da je malo šol brez tega velekoristnega predmeta. Na jednorazrednicah poučujejo ženska ročna dela največ soproge učiteljev ali njih hčere in druge več ali manj sposobne ženske. Visoki deželni šolski svet deli za ta pouk nagrade, ki pa niso v primeri s trdom — sijajne. V prejšnji časih dobivale so učiteljice ženskih ročnih del 30—40 gld. letne nagrade, sedaj se je pa ta znižala na 20 gld. in še manj. Tako sem n. pr. dobila jaz mimogrede rečeno: izprašana učiteljica letos nagrade 14, reči: štirinajst goldinarjev = 9 kr. za uro. Nečem govoriti, kako mi je bilo pri srci, ko sem dobila to sijajno nagrado za svoj obilni trud in svojo požrtovalnost. Ljudje so se čudom čudili, ko sem jim povedala o tej znameniti nagradi. Slišala se je marsikatera trpka beseda. Krajni šolski svet je sklenil, da prosi visoki deželni šolski svet, da bi zvišal ta znesek. Popustila sem ta pouk radi tega, a na iskreno prošnjo ljudstva sem zopet začela učiti. Dovolj naj se mi tedaj iskrena prošnja: prizadeti fak-

torji naj skrbe, da se nagrade za ženska ročna dela primerno povečajo, ker drugače ne bo uspešnega pouka na jednorazrednicah ali pa še — nobenega!

Dostavek uredništva. Za ta važni pouk pač naša dežela, oziroma deželni zastop najmanj stori. V vseh kronovinah, posebno v sosednih vedo ta predmet bolje ceniti, nego pri nas. V proračun normalno-šolskega zaklada za l. 1891. se je za pouk v ženskih ročnih delih postavilo kot redna potreščina 0, kot izredna pa 1.300 glđ. Ker na večrazrednicah oskrbujejo ta pouk večinoma redne učiteljice, porabi se ta vsota večinoma — a ne vsa — za jednorazrednice, katerih imamo izven Ljubljane 177. Da se vsa ta vsota porabi le za jednorazrednice, spada povprečno na jedno šolo 7 glđ. 34 kr. ali 4-6 kr. za jedno uro (!). Tako se podpira pri nas predmet, ki je tolike važnosti za narodno gospodarstvo.

Z Jesenic na Gorenjskem. Dovolite, gospod urednik, da v cenjenem društvenem listu pokažem skelečo rano, katero je vsekali III. postno nedeljo tu raz lece čitanj, učenj pastirski list, ker mu duhovni gospod ni dodal nobenega komentara in kako ga je naše priprosto ljudstvo umelo. Hotel sem sicer molčati o tem, misleč, ljudstvo bode kmalo pozabilo. 17. t. m. pa sem se prepričal, da semtertja že kali sad napakega razumljenja.

Ta pastirski list je bičal šole in učiteljstvo sploh. Vsi trije učitelji smo poslušali v cerkvi to čitanje, a bili smo vsi nekako elektrizirani, ker so se oči poslušalcev na nas obračale. Gospodičina tovarišica, sedeč v klopi pred velikim oltarjem, zardela in kakor okamenela, ni se genila, dokler vse ljudstvo cerkve ni ostavilo. — Pojasnilo ljudstvu konec lista bi bilo vse popravilo, kakoršno so dostavili, naši katoliški šoli in našemu katoliškemu učiteljstvu prijazni gospodje duhovniki, kakor sem poizvedel pri svojih tovariših! samo pri nas in v Gradu se je dozdevalo umestno, učiteljstvo in šolo metati v jeden koš z židovskimi učitelji in s šolo, kakoršna je po deželah z mešanimi veroizpovedanji.

Takoj isto nedeljo po popoldanski službi božji grem sprehajajoč se mimo kopice ženic, ki so se prav

živahno pomenkovale, in čul sem, predno so me opazile, prav razločno besede: „Danes niso pridigovali drugega, kakor o učiteljih, kako slabo otroke uče“. Zapazivši me, se namesto navadnega pozdrava, nekako odrevenele, obračajoč le oči za krivovercem — učiteljem!

Zato sem s tovarišema gospoda kateheta prosil, naj vsaj prihodnjo nedeljo nekoliko ljudstvu pojasni, da, kakor je njemu dobro znano, ne more se nam in naši šoli kaj takega očitati, a tega ne on, ne gospod krajni šolski ogleda ni hotel storiti, rekoč: „Vas in naše šole se ta list prav nič ne tiče“!

Ljudstvo pa tega ne ve, in baš zatorej mu treba pojasnila!

Da je ta list priprostemu ljudstvu, kolikor ga je razumeti moglo, stanovitno v spominu ostal, priča naslednji dogodek: Dne 17. t. m. popoldne zapustivši šolski prah, grem na pošto brat časnike.

Polno omizje v prvi sobi sedečih fantov me prijazno pozdravi: „Dober dan, gospod učitelj!“ A jeden med njimi, F. K., hotel je pokazati, da si je tudi on kaj iz tistega pastirskega lista zapomnil, udari ob mizo kričeč: „To ni noben gospod učitelj, to je hudič — to je Antekrist!“ —

Tudi še mnogo drugih nasledkov omenjenega lista brez pojasnila bi navedli lahko jaz in moja tovariša. A bodi dovolj, kar sem povedal. Samo to moram reči: Mi učitelji nismo nikaki nasprotniki konfesionalne šole — saj jo že imamo — zatorej pa tudi prav resno prosimo častito duhovščino, naj nam ne izpodkopava spoštovanja pri otrocih in pri roditeljih.

K. Bernard.

Opomnja uredništva. Tudi od drugih strani so nam došla poročila jednake vsebine. Kolikor mi naše šolstvo in naše učiteljstvo poznamo, so pri nas tožbe o sedanji šoli glede verske vzgoje neopravičene in smo se nadejali, da se hode z ozirom na to, da se vse naše učiteljstvo resno prizadeva, č. g. katehete pri pouku podpirati in z njimi v soglasji mladino vzgajati, povod, kjer se je ta pastirski list b. al. dodalo pojasnilo, da se stvar ne tiče naših šol. Radi pripoznavamo, da se je po večini to pač storilo ter bode to gotovo pospeševalo složno postopanje pri pouku in vzgoji, v prid narodn. in — veri. Obžalovati mo. amo torej, da se povod ni tako taktično postopalo, še posebno z ozirom na to, da imamo verodostojna poročila z dežele, kako se tu in tam ravno verouk v šoli — zanemarja, katerih poročil pa zbog ljube sloge še nismo objavili.

Društveni vestnik.

Iz vdovskega učiteljskega društva. 1. (Odbojova seja dne 8. sušca t. l.) Navzočni: predsednik dr. Anton Jarc, odborniki: Janez Borštnik, Matej Močnik (tajnik), Andrej Praprotnik, Janez Tomšič in Andrej Zumer.

Prebere in potrdi se zapisnik zadnje seje dne 29. grudna 1891. — Tajnik poroča dalje o poslo-

vanji začeti od zadnje seje. — Na ekvivalentu se je plačalo IV. kvartal l. 1890. 992 glđ. V tiskarni je bilo plačati le 8-09 glđ. — Hvala se izreče, uredništvu „Učit. Tov.“, kateremu se ima društvu zahvaliti da so bili stroški za toliko tiskovin tako nizki. — Potem deželne vlade je društvo dobilo dne 23. prosinca t. l. odgovor na svojo ulogo dne 24. vinotoka